

TEKST 216: Beretninger om muslimernes ødelæggelse af Sidon, Beirut og Tyrus, 1291

5 *Abu al-Fida (1273-1331) var prins af ayyubide-dynastiet og hersker i Hama i Syrien. Desuden var han geograf og historieskriver. Som ung deltog han i krigene mod korsfarerstaterne, bl.a. erobringen af Tripoli og Akko i 1289 og 1291. Han inddrog beretninger om disse begivenheder i sin verdenshistorie (Tarikhu 'al-Mukhtasar fi Akhbar al-Bashar), som han forfattede mellem 1315 og 1329.*

Abu al-Mahasin (1400-tallet) var muslimsk lærd. Hans historieværker bygger ofte på tidligere, men nu tabte kilder, herunder også på øjenvidneskildringer.

10 *En af de vigtigste kilder til korsfarerstaternes sidste tid og undergang er et skrift, der menes skrevet af en anonym forfatter, der var nært tilknyttet tempelridderordenens ledelse, muligvis som sekretær. Forfatteren deltog i forsvarskampen ved Akko i 1291. Efter byens fald menes han at være flygtet til Sidon og siden til Cypern, hvor han efter år 1300 forfattede en krønike om korsfarerstaternes historie. Forfatteren benævnes ofte som "Tempelridderen fra Tyrus", skønt han muligvis ikke selv var medlem af ordenen.*

15

[Al-Fida:]

20 Efter erobringen af Akko indgød Gud fortvivelse i hjerterne på de andre frankere, der var tilbage i Palæstina. De opgav Sidon og Beirut, som [emiren] ash-Shuja'i overtog i slutningen af måneden rajah [slutningen af juli]. Befolkningen i Tyrus opgav også byen¹ og sultanen sendte tropper for at besætte den. Han modtog overgivelsen af 'Athlith [Atlit] på den første dag i måneden sha'ban [d. 30. juli] og Tortosa [Tartus] den 5. i måneden sha'ban samme år. Så denne

25 sultan² havde det held, som ikke blev skænket til nogen anden, uden indsats og uden sværdslag at erobre disse store og velbefæstede byer, som alle på hans ordre blev revet ned.

[Al-Mahasin:]

30 Da sultanen havde indtaget Akko, sendte han en troppeenhed under emir `Alam ad-Din Sanjar as-Sawabi al Jashnighir i retning af Tyrus for at patruljere vejene, indsamle oplysninger og blokere byen. Mens de gjorde dette, ankom skibene, der flygtede fra Akko, og forsøgte at komme ind i havnen ved Tyrus. Emiren hindrede dem [i dette], og befolkningen i Tyrus bad om amnesti og fik sikkerhed for sig selv og deres ejendele. Så de overgav byen, som er blandt de bedst beliggende og bedst befæstede. [...] Gud fyldte dens indbygges hjerter med fortvivelse, og de overgav den uden en kamp eller belejring af nogen slags, men al-Malik al-Ashraf havde faktisk ikke haft til hensigt at angribe den. Da han modtog overgivelsen, sendte han mænd for at organisere dens nedrivning, for at nedrive mure og bygninger, og han fik fra dette sted en god

40 mængde marmor og bjærgegods. Da Tyrus så let var blevet indtaget, bekræftede al-Malik al-Ashraf sin hensigt om at fortsætte med erobringen af de resterende [frankiske territorier].

¹ I maj 1291

² Al-Malik al-Ashraf (Khalil): mamelukkisk sultan af Ægypten (1290-1293)

[*"Tempelridderen fra Tyrus"*]

5 Nu vil jeg fortælle jer om byen Sidon, som tilhørte tempelherrerne. Den store leder, og nogle andre tempelriddere, der var undsluppet i bådene [fra Akko], begav sig direkte til Sidon og drog ind i slottet ved havet [i udkanten af byen], hvor de erfarede, at garnisonen var taget ud til en ø, hvor der var en mølle. Sultan al-Ashraf Khalil sendte så en af sine emirer, Shujai, der angreb slottet ved havet med belejringsmaskiner, idet han gjorde alt den skade, han kunne, og indtog byen Sidon, som dens indbyggere havde forladt. [...]

10 [*Trods anmodning om hjælp modtager tempelridderne ved Sidon ikke hjælp fra deres ordensbrødre på Cypern.*] Da brødrene på slottet hørte dette, blev de aldeles modløse. Så de blev enige om at overgive sig og drage til Cypern. Om natten den 14. juli drog de derfor bort. Da slottet i Sidon blev opgivet, marcherede saracenerne ind og rev det straks ned.

15 Emir Shujai forlod derefter Sidon og passerede nær Beirut. Den 31. juli kom dens garnison ud af slottet og drog hen for at møde ham og ære ham på grund af et budskab, han havde sendt dem [lovende frit lejde]. Men han, Djævelen, fik dem alle taget til fange, indtog byen og slottet, og fik byens mure revet ned, og hele slottet blev jævnet med jorden.

20 Nu skal I vide, at da mændene i Atlit så, at alt var tabt, indså de meget vel, at de ikke kunne forsvare borgen, så de opgav den og drog til øen Cypern, og bagefter fik saracenerne det hele revet ned.

Og så, som I kan se, var hele Syriens land tabt, og saracenerne indtog og ødelagde det. Nu var alt væk, og ingen kristen besad en tomme jord noget sted i Syrien.

25

J. M. Rosenløv & M. Pihl: *Korstogene - Islams ekspansion og kristen modoffensiv* (2014)

30 Abu al-Fida samt al-Mahasin her efter F. Gabrieli: *Arab Historians of the Crusades*, New York (1969), s.346, 349f. "*Tempelridderen fra Tyrus*" her efter E. Hallam (red.): *Chronicles of the Crusades. Eye-Witness Accounts of the Wars between Christianity and Islam*. London (1989) s.281.